

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3191/2568

ธนาคาร ก. โจทก์ ธนาคาร ร. ผู้ร้อง นางสาว ฉ. จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 324, (ข) มาตรา 327, ป.วิ.พ. มาตรา 327, ป.วิ.พ. มาตรา 290

ย่อ / หลักกฎหมาย

ผู้ร้องบรรยายคำร้องขอรับชำระหนี้จากเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินก่อนเจ้าหนี้รายอื่นว่า การที่เจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์สินก่อนเพื่อขายทอดตลาด เป็นกรณีที่จำเลยและ ฐ. ก่อให้เกิดภาระผูกพันใดๆ เหนือทรัพย์สินอันเป็นหลักประกัน และ/หรือทำให้เสื่อมราคาหรือลดน้อยถอยลงซึ่งทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันหรือกระทำการใดๆ อันทำให้ผู้ร้องได้รับชำระหนี้จากหลักประกันลดลง การกระทำของจำเลยและ ฐ. จึงเป็นการผิดนัดผิดสัญญา เป็นกรณีที่ผู้ร้องกล่าวอ้างเหตุผิดนัดผิดสัญญาตามสัญญากู้เงินตามข้อสัญญาข้อ 7.4 และ 7.6 แม้ว่าการที่โจทก์ในฐานะเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์สินก่อนออกขายทอดตลาดมิใช่การกระทำของจำเลยหรือ ฐ. อันจะถือว่าเป็นการผิดนัดผิดสัญญาตามข้อ 7.4 ก็ตาม แต่สัญญากู้เงินข้อ 7 ระบุว่า เหตุผิดนัดผิดสัญญา เมื่อมีเหตุการณ์หนึ่งเหตุการณ์ใดดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นเหตุผิดนัดผิดสัญญานี้ และข้อ 7.6 ระบุว่า ผู้กู้... ถูกเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายยึด หรืออายัดทรัพย์สินใด ๆ ของผู้กู้... ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า โจทก์ขอหมายบังคับคดีและนำเจ้าพนักงานบังคับคดีที่ดินพิพาทพร้อมสิ่งปลูกสร้างซึ่งจำนองไว้แก่ผู้ร้องออกขายทอดตลาด จึงถือว่าเป็นกรณีที่จำเลยและ ฐ. ถูกเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายยึดทรัพย์สินใดๆ ไว้ตามสัญญาข้อ 7.6 จึงเป็นการผิดนัดผิดสัญญาตามข้อสัญญาดังกล่าว เป็นเหตุให้โจทก์มีสิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้และบังคับจำนองได้ ผู้ร้องในฐานะเจ้าหนี้ผู้รับจำนองจึงมีสิทธิขอรับชำระหนี้จากเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดก่อนเจ้าหนี้รายอื่นตาม ป.วิ.พ. มาตรา 324 (1) (ข) ส่วนที่ผู้ร้องขอเข้าสวมสิทธิบังคับคดีและดำเนินการบังคับคดีแทนโจทก์ในกรณีที่โจทก์สละสิทธิในการบังคับคดีหรือเพิกเฉยไม่ดำเนินการบังคับคดีนั้น แม้จะถือว่าผู้ร้องเป็นผู้มีสิทธิขอเข้าสวมสิทธิในการบังคับคดีแทนเจ้าหนี้ผู้ใช้สิทธิในการบังคับคดีในกรณีที่เจ้าหนี้ถอนการบังคับคดีได้ แต่ในกรณีดังกล่าว ป.วิ.พ. มาตรา 327 วรรคหนึ่งและวรรคสอง ได้กำหนดขั้นตอนของการสวมสิทธิเข้าบังคับคดีแทนโจทก์ผู้ใช้สิทธิบังคับคดีไว้เป็นอีกขั้นตอนหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้ร้องจะต้องดำเนินการทางเจ้าพนักงานบังคับคดีต่อไป ต่างจาก ป.วิ.พ. มาตรา 290 วรรคแปด (เดิม) ที่กำหนดให้ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้ร้องเข้าสวมสิทธิในการบังคับคดีแทนโจทก์ในกรณีดังกล่าวได้ ดังนั้น กรณีที่โจทก์ถอนการบังคับคดีจึงเป็นเรื่องที่ผู้ร้องจะต้องไปดำเนินการต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีต่อไป

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากเมื่อวันที่ 21 กันยายน 2561 ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน 97,103.73 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 13.5 ต่อปี ของต้นเงิน 80,493.42 บาท นับถัดจากวันฟ้อง เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ คดีถึงที่สุด แต่จำเลยไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษา โจทก์จึงขอออกหมายบังคับคดีและนำเจ้าพนักงานบังคับคดีที่ดินโฉนดเลขที่ 90193 พร้อมสิ่งปลูกสร้างออกขายทอดตลาด ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องขอให้มีการขายทอดตลาดโดยปลอดจำนอง หากโจทก์เพิกเฉยไม่ดำเนินการหรือสละสิทธิในการบังคับคดี ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ร้องเข้าสวม

สิทธิดำเนินการบังคับคดีแทนโจทก์ต่อไป ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำร้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ ผู้ร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 2 แผนกคดีผู้บริโภค พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ ผู้ร้องฎีกา โดยศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภคอนุญาตให้ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นในชั้นฎีการับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2559 นายธรรมรัตน์และจำเลยร่วมกันทำสัญญากู้เงินจากผู้ร้อง 2 ฉบับ ฉบับแรกเป็นเงิน 2,340,000 บาท ฉบับที่สอง เป็นเงิน 130,000 บาท ตกลงผ่อนชำระต้นเงินและดอกเบี้ยให้แก่ผู้ร้องเป็นรายเดือน ตามสัญญาฉบับแรกเดือนละไม่น้อยกว่า 14,600 บาท ตามสัญญาฉบับที่สอง เดือนละไม่น้อยกว่า 1,000 บาท ตกลงผ่อนชำระหนี้ตามสัญญาทั้งสองฉบับภายในวันที่ 21 ของทุกเดือน เริ่มเดือนแรกเดือนกรกฎาคม 2559 เป็นต้นไป และสัญญาว่าจะชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 28 มิถุนายน 2589 เพื่อเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ตามสัญญาทั้งสองฉบับดังกล่าว นายธรรมรัตน์และจำเลยได้นำที่ดินโฉนดเลขที่ 90193 พร้อมสิ่งปลูกสร้างจดทะเบียนจำนองไว้แก่ผู้ร้อง ต่อมาวันที่ 21 กันยายน 2561 ศาลชั้นต้นในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 11265/2561 พิพากษาให้จำเลยชำระเงิน 97,103.73 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 13.5 ต่อปี ของต้นเงิน 80,493.42 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ คดีถึงที่สุด แต่จำเลยไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษา โจทก์จึงขอหมายบังคับคดีและนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินโฉนดเลขที่ 90193 พร้อมสิ่งปลูกสร้างออกขายทอดตลาด ผู้ร้องในฐานะเจ้าหนี้ผู้รับจำนองจึงมายื่นคำร้องขอรับชำระหนี้จากเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดก่อนเจ้าหนี้รายอื่นเป็นคดีนี้ คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตาม que ผู้ร้องได้รับอนุญาตให้ฎีกาว่า ผู้ร้องในฐานะเจ้าหนี้บุริมสิทธิจำนองจะบังคับชำระหนี้เอาแก่ทรัพย์สินจำนองได้ก่อนเจ้าหนี้รายอื่นหรือไม่ นั้น เห็นว่า ผู้ร้องบรรยายคำร้องขอรับชำระหนี้จากเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินจำนองก่อนเจ้าหนี้รายอื่นว่า การที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจังหวัดระยองยึดทรัพย์สินจำนองเพื่อขายทอดตลาด จึงเป็นกรณีที่จำเลยและนายธรรมรัตน์ก่อให้เกิดภาระผูกพันใดๆ เหนือทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันและ/หรือทำให้เสื่อมราคาหรือลดน้อยถอยลงซึ่งทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันหรือกระทำการใด ๆ อันทำให้ผู้ร้องได้รับชำระหนี้จากหลักประกันลดลง การกระทำของจำเลยและนายธรรมรัตน์จึงเป็นการผิดนัดผิดสัญญา เป็นกรณีที่ผู้ร้องกล่าวอ้างเหตุผิดนัดผิดสัญญาทั้งในข้อ 7.4 และ 7.6 แม้ว่าการที่โจทก์ในฐานะเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีโดยยึดทรัพย์สินจำนองออกขายทอดตลาดมิใช่การกระทำของจำเลยหรือนายธรรมรัตน์ อันจะถือว่าเป็นการผิดนัดผิดสัญญาตามข้อ 7.4 ดังที่ศาลอุทธรณ์ภาค 2 วินิจฉัย แต่ตามสัญญาภูเงินดังกล่าว ข้อ 7 ระบุไว้ว่า "เหตุผิดนัดผิดสัญญา เมื่อมีเหตุการณ์หนึ่งเหตุการณ์ใดดังต่อไปนี้ ให้ถือเป็นเหตุผิดนัดผิดสัญญานี้" และข้อ 7.6 ระบุไว้ด้วยว่า "ผู้กู้...ถูกเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายยึด หรืออายัดทรัพย์สินใดๆ ของผู้กู้..." เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติแล้วว่า โจทก์ขอหมายบังคับคดีและนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินโฉนดเลขที่ 90193 พร้อมสิ่งปลูกสร้างซึ่งจำนองไว้แก่ผู้ร้องออกขายทอดตลาด ถือว่าเป็นกรณีที่นายธรรมรัตน์และจำเลยถูกเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายยึดทรัพย์สินใดๆ ไว้ตามข้อ 7.6 จึงเป็นการผิดนัดผิดสัญญาตามข้อสัญญาดังกล่าว อันเป็นเหตุให้โจทก์มีสิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้และบังคับจำนองได้ ดังนั้นผู้ร้องในฐานะเจ้าหนี้ผู้รับจำนองจึงมีสิทธิขอรับชำระหนี้จากเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดก่อนเจ้าหนี้รายอื่นได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 324 (1) (ข) ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 2 วินิจฉัยมานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของผู้ร้องฟังขึ้น สำหรับฎีกาข้ออื่นของผู้ร้องที่กล่าวอ้างว่าจำเลยและนายธรรมรัตน์ผิดนัด

ไม่ชำระหนี้ตามกำหนดระยะเวลากู้เงินดังกล่าวและตามข้อสัญญาต่อท้ายหนังสือสัญญาจำนอง ที่ดินเป็นประกันไม่จำต้องวินิจฉัยอีกต่อไป เพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลง ส่วนที่ผู้ร้องขอเข้า สวมสิทธิบังคับคดีและดำเนินการบังคับคดีแทนโจทก์ในกรณีที่โจทก์สละสิทธิในการบังคับคดี หรือ เพิกเฉยไม่ดำเนินการบังคับคดีนั้น เห็นว่า แม้กรณีจะถือว่าผู้ร้องเป็นผู้มีสิทธิขอเข้าสวมสิทธิในการ บังคับคดีแทนเจ้าหน้าที่ผู้ใช้สิทธิในการบังคับคดีในกรณีที่เจ้าหน้าที่ถอนการบังคับคดีได้ก็ตาม แต่ในกรณี ดังกล่าวประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 327 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "ในกรณีที่มีการ ถอนการบังคับคดีให้เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งคำบอกกล่าวถอนการบังคับคดีให้ผู้ยื่นคำร้องขอซึ่ง ได้รับอนุญาตจากศาลตามมาตรา 324 หรือเจ้าหน้าที่ผู้ขอเฉลี่ยซึ่งได้รับอนุญาตตามมาตรา 326 ทราบโดยไม่ชักช้า โดยบุคคลดังกล่าวอาจขอเข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไปจากเจ้าหน้าที่ ผู้ขอยึด ทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้อง โดยยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในสิบห้าวันนับแต่วัน ส่งคำบอกกล่าวถึงบุคคลเช่นนั้น ถ้ามีผู้ยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้นั้นเป็นผู้ขอ ดำเนินการบังคับคดีต่อไป ถ้าไม่มีผู้ยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดี ถอนการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องนั้น" วรรคสองบัญญัติว่า "ในกรณีที่มิมีผู้ยื่นคำร้อง หลายคน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีออกหมายเรียกให้ผู้ยื่นคำร้องทุกคนมาทำความตกลงกัน เลือก คนใดคนหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการบังคับคดีต่อไป แต่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน ถ้าไม่ สามารถตกลงกันได้ให้ผู้ยื่นคำร้องซึ่งมาตามหมายเรียกและมีจำนวนหนึ่งมากที่สุดเป็นผู้ดำเนินการ บังคับคดีต่อไป ถ้าผู้ยื่นคำร้องดังกล่าวมีจำนวนหนึ่งมากที่สุดเท่ากันหลายคน ให้ผู้ยื่นคำร้องซึ่งมีหนี้ รายเก่าที่สุดเป็นผู้เข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไป ในกรณีที่ผู้ยื่นคำร้องรายใดไม่มาตามหมายเรียกให้ ถือว่าผู้ยื่นคำร้องรายนั้นสละสิทธิที่จะเป็นผู้เข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไป..." ตามบทบัญญัติของ กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดขั้นตอนของการสวมสิทธิเข้าบังคับคดีแทนโจทก์ผู้ใช้สิทธิบังคับคดีไว้ เป็นอีกขั้นตอนหนึ่งซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้ร้องจะต้องไปดำเนินการทางเจ้าพนักงานบังคับคดีต่อไป ต่าง จากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 290 วรรคแปด (เดิม) ที่กำหนดให้ศาลอาจมี คำสั่งให้ผู้ร้องเข้าสวมสิทธิในการบังคับคดีแทนโจทก์ในกรณีดังกล่าวได้ ดังนั้น กรณีที่โจทก์ถอน การบังคับคดีจึงเป็นเรื่องที่ผู้ร้องจะต้องไปดำเนินการต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีต่อไป จึงให้ยกคำขอ ส่วนนี้ พิพากษากลับว่า อนุญาตให้ผู้ร้องได้รับชำระหนี้จากเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดที่ดิน โฉนดเลขที่ 90193 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ก่อนเจ้าหน้าที่รายอื่น คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

องค์คณะ

วิทยา พรหมประสิทธิ์ · ทวีศักดิ์ อนุนาทรรัตนกุล · ศุภลักษณ์ เขียวรัตน์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/3191/2568>